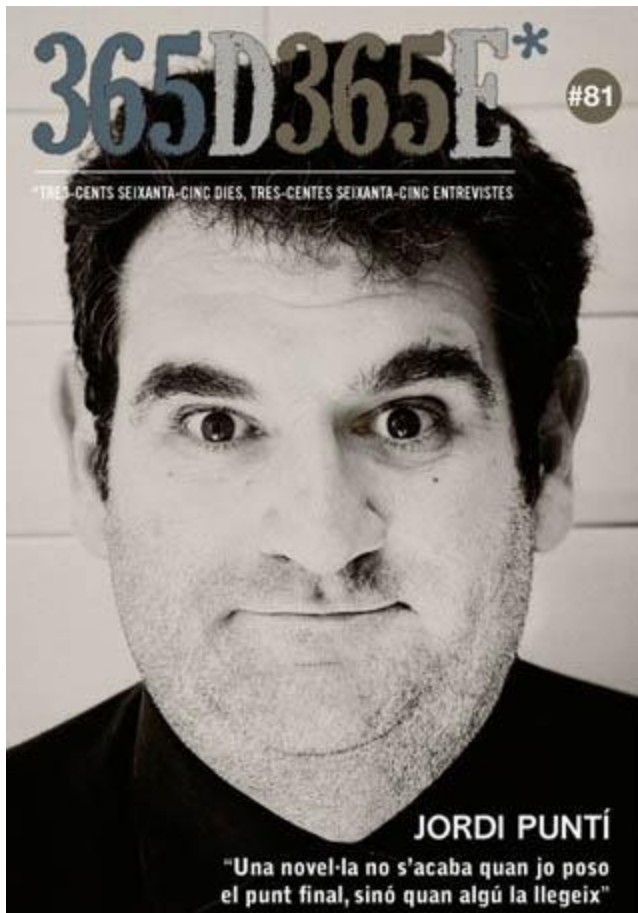

JORDI PUNTÍ

“La literatura no és sinó comunicació”

L'autor de *Maletes perdudes* es corda el primer botó de la camisa i demana a en Carles que li faci una foto així, amb la brusa ben cenyida al coll: “Després ja t'explicaré el perquè.” Acostumat a ser ell qui dóna les ordres, “posa't així”, “mira a la dreta”, “intenta somriure”..., l'escriptor el sorprèn amb la seva petició. Amb tot, en Carles

enfoca i dispara. Acabada la sessió, i tal com ens havia promès, en Jordi Puntí, que acaba de publicar *Els castellans*, un recull de relats prèviament publicats a la revista *L'Avenç* on evoca la seva infantessa a Manlleu quan el món es dividia entre els catalans i els castellans, ens comenta: “A les entrevistes en què m’han de fer fotos, m’agrada fer-me’n una a l’estil ‘Forrest Gump’ [riu]. Un cop, els de ‘La Vanguardia’ me’n van fer una assegut en un banc de l’Estació de França on estic com en Tom Hanks al cartell de la pel·lícula. No la van publicar.”

Quan eres petit, què volies ser de gran?

Tenia dues opcions, una de molt tòpica i una altra de no tant. La tòpica era bomber i la no tant, pallasso. M’encantava anar al circ i veure els pallassos. Em feien riure molt i creure’m que jo també podria fer riure la gent.

Aquells anys, l’arribada del circ a Manlleu devia ser l’esdeveniment de l’any, oi?

Sí. Eren dies en què m’ho passava molt bé. M’agradava l’espectacle, però també em fascinava tot el món que envoltava el circ. Amb els amics anàvem a veure com construïen el tendal i després a veure els animals. Una altra cosa fascinant era intentar aconseguir unes invitacions que sempre repartia un paio que apareixia a la porta del col·legi. Evidentment, m’apassionaven els pallassos, però també el funambulistes i els números amb animals. Ara no recordo el nom del circ que venia cada any a Manlleu. “El circo de los hermanos Ringling”? Al final de *Maletes perdudes* vaig posar un circ en homenatge a aquesta època, m’encantava. El circ, el cinema... En el tedi d’un poble industrial on a l’hivern no passava mai res, que de sobte arribés el circ era una nota de color.

La literatura també va sorgir com una necessitat d’escapar-te d’aquest tedi?

Sóc un escriptor tardà, no m’hi vaig posar fins que no vaig tenir dinou anys o vint. A més, aquells primers anys tenia molta por i vergonya d’ensenyar el que escrivia. Al principi vaig escriure uns poemes horrorosos. Recordo haver-los ensenyat als amics i, per la cara de circumstàncies que posaven, haver entès que aquell no era el camí a seguir [riu]. Després vaig començar amb els contes. El primer que vaig escriure seriosament ja va guanyar un concurs i va acabar inclòs al meu primer llibre, *Pell d’armadillo*. Amb tot, la idea de ser escriptor crec que em ve de molt més enrere. Jo l’associo al fet de ser fill únic. Un món on la imaginació supliria la falta de germans. Juntament amb el fet que la meua sempre ha estat una família amb tendència a explicar històries.

Éreu uns contistes!

Bastant. Sobretot per part del pare. Eren nou germans i quan es trobaven tots eren molt contistes [riu].

Què llegies de petit?

Si vaig començar tard a escriure, a llegir vaig fer-ho d’hora i molt. Hi havia tota la literatura infantil i juvenil catalana, amb autors com en Joaquim Carbó i llibres com *El zoo d’en Pitus*, però jo anava més per la banda de les *Joyas literarias juveniles*, la col·lecció de *Los cinco* o *L’illa del tresor*. Amb un amic quedàvem per jugar, però el nostre joc consistia a llegir junts.

Realment curiosos.

Teníem deu anys o dotze i ens passàvem la tarda llegint fins que ens en cansàvem i

aleshores jugàvem a més coses. Llegíem i una vegada acabàvem el llibre ens l'intercanviàvem. La sensació d'estar jugant llegint era divertida i, sí, curiosa.

Vas començar escrivint poesia, et vas donar a conèixer amb els contes i has acabat publicant una novel·la que ha estat un dels grans èxits de la literatura catalana aquests últims anys. Tot forma part de la teva progressió com a escriptor?

La poesia no la comptaria ni com a temptativa d'aproximació a la literatura [riu]. Sí que és cert que hi ha una progressió, però en el sentit de prendre'm seriosament la feina. La resta, cada història té una manera ideal de ser explicada i només cal trobar-la: unes vegades pot tenir aspecte de conte i unes altres, de novel·la.

Un conte és una relació d'una nit i una novel·la, una parella estable?

[Riu.] Hi havia algú que deia que el conte és un orgasme masculí i la novel·la, un de femení. A mi m'agrada més dir que un conte és una cursa de cent metres i una novel·la, una maratón. En tot cas, estem en la mateixa línia.

Quan va ser la primera vegada que vas dir que eres escriptor?

El dia que vaig publicar *Pell d'armadillo*. Aquell dia va ser quan em vaig adonar que anava seriosament. Encara que abans m'havien donat una beca per escriure i allò ja tenia un punt de ser escriptor. Tant de bo hi hagués menys premis per a obres publicades i més beques de creació. La idea que tu presentis un projecte amb una mostra d'escriptura de vint pàgines o vint-i-cinc, i que hi hagi un jurat que et faci confiança i et doni uns diners per poder-te dedicar a escriure, és impagable. Et dona confiança, tranquil·litat i seguretat. El dels premis és un camí que t'aboca al fracàs i la desil·lusió. El gran problema que té l'escriptura literària és la distància entre l'ambició que tens i la qualitat del que fas. Hi ha gent que té l'ambició de guanyar el Planeta i potser no té prou qualitat ni per ser publicat.

Una bona història no és sinònim d'una bona novel·la?

No. Les idees i les històries són com les bombolles que sempre acaben esclatant. Les novel·les són paraules, això ho deia la Mercè Rodoreda i tenia raó.

En el teu cas, d'on sorgeixen les històries?

No sé gaire com, però van sorgint. Crec que són una mescla del que llegeixo i del que visc. D'una altra banda, a vegades dues idees dolentes en fan una de bona.

Allò que ens ensenyaven a l'escola de negatiu més negatiu és igual a positiu.

Exacte. Però una novel·la o un conte també poden sortir d'una anècdota, un flaix, una sensació, una paraula, un títol... Tot això ben combinat et pot portar a començar a escriure, sense oblidar-nos que també hi ha d'haver la tasca literària o, dit d'una altra manera, com explicaràs les coses.

Quan escrius, pots arribar a intuir si allò en què treballes agradarà al lector?

No. En el cas de *Maletes perdudes* no m'esperava que despertés tant d'interès, ni que fos tan ben rebuda per la crítica, ni que guanyés premis. Sí que tenia confiança, perquè hi havia dedicat moltes hores i sabia que tot allò que havia escrit tenia sentit. Va ser una novel·la en què vaig fer un esforç perquè arribés a molta gent. Una novel·la on hi ha moltes històries, molts fils per estirar i capes de lectures. Qui vol només distracció, la hi troba, i qui vol reflexions, també les hi troba. Però fins que no dones per acabada una obra i algú la llegeix, sempre és una caixa de sorpreses.

Quan escrius, sempre has de pensar en el lector?

Sempre. La literatura no és sinó comunicació. Una novel·la no s'acaba quan jo hi poso el punt final, sinó quan algú la llegeix. Si no, escriure no deixaria de ser un exercici masturbatori. A tots ens agrada masturbar-nos, però si t'acompanya una altra persona, millor.

Quina sensació es té quan es posa el punt final a un conte o una novel·la?

D'alliberament. En el cas de *Maletes perdudes*, el punt final el vaig posar a Itàlia. Gràcies a una beca vaig passar una temporada a la Toscana, molt sol en una casa al mig del bosc. La meva dona em va dir: "En el moment en què acabis la novel·la agafa la càmera i fes-te una foto." Ho vaig fer. Ara, quan la miro, no m'hi reconec. És una foto d'algú que està en trànsit, amb els ulls sortits i escabellat. La foto d'algú que s'ha passat molts dies escrivint durant vuit hores o nou per poder posar aquell punt final.

T'agrada molt viatjar, oi?

Sí. Sempre intento passar tres mesos o quatre l'any fora de Barcelona. M'agrada molt la idea de trencar rutines i viure més realitats. Fer vida quotidiana en un lloc que desconec. Arribar-hi i ja el primer dia buscar el lloc on cada dia aniré a fer el cafè. Buscar una nova rutina, però sabent que s'acabarà. I m'agrada viatjar sense llibres per, una vegada arribat a la nova destinació, buscar llibreries o biblioteques on poder-me'n nodrir. Prendre distància respecte la teva quotidianitat va molt bé, et centrifuga el cervell i et dona noves perspectives de la vida. A *Maletes perdudes* hi ha molt d'això. Gairebé tots els llocs que hi surten, els he viscut jo.

“Cada història té una manera ideal de ser explicada i només cal trobar-la”

La publicació d'*Els castellans* ha estat una mena de descompressió de tot el que has viscut amb *Maletes perdudes*?

Si més no, m'he pogut espolsar la pressió d'haver de respondre què faré ara. També és un llibre que em venia molt de gust publicar. Fa temps que vaig aprendre que sóc un

escriptor de gustos i interessos molt diferents i que, per tant, no faré sempre el mateix. El que em plaïa ara era recuperar tot un seguit d'articles que vaig escriure fa uns quants anys, reescriure'ls i allargar-los.

No són el mateix, però hi ha alguna cosa a *Els castellans* que em recorda *Maletes perdudes*.

En certa manera, *El castellans* funciona com a epígon de *Maletes perdudes*. Totes dues obres es van escriure en el mateix període de temps, hi ha una veu plural, que en el cas de *Maletes perdudes* són els Cristòfols i en el d'*Els Castellans* són els nois de la colla amb qui sortia quan era petit i tiràvem pedres als castellans i ens hi barallàvem, i també una reflexió sobre els anys 1970 i la immigració molt latent a *Els castellans* i que, encara que no tan evident, també és present a *Maletes perdudes*.

A *Els castellans* dius que la infància és una ficció. Tendim a idealitzar el passat?

La infància és una ficció perquè quan la vius, no tens experiència. Quan ets un nen tot neix de la imaginació. No penses què has fet abans per explicar-te la vida, sinó que, per manca de referents, t'has d'imaginar què és i, per tant, vius la vida com una ficció. En canvi, quan ets gran i vols reviure la infància només pots fer-ho a través de la narració, creant un relat que pot caure en la ficció. A *Els castellans* he usat els recursos de la ficció per narrar una història que és personal i real.

És divertit jugar amb el passat d'un mateix?

Molt. El passat és un planter inexhaurible, però també he de dir que ja ho he fet. No crec que torni als meus records, si més no durant un temps.

Crec que actualment treballen en una biografia novel·lada, és cert?

És un projecte llarg, però encara no el vull descobrir. Segurament hi treballaré durant uns quants anys i potser pel mig publicaré algun recull de contes.

Quan vaig contactar amb tu per fer l'entrevista, recordo que et vaig comentar que m'agradava la columna que escrius a *El Periódico*. La teva resposta va ser donar-me les gràcies perquè deies que tenies la sensació que ningú no et llegia. La veritat, em va sorprendre tractant-se d'un escriptor d'èxit com tu.

Encara que tinguis més èxit o menys o que escriguis per a un mitjà de la importància d'*El Periódico*, la d'escriptor és una feina molt solitària. I encara que pugui rebre comentaris al perfil de Facebook o a la mateixa pàgina d'*El Periódico*, com que no puc identificar el lector tinc la sensació de tirar pedres al mar i que allà es queden.

Text: Oriol Rodríguez. Fotos: Carles Rodríguez.